

Ludwig Baka

Kiadja a csász. és kir. 65.
gy. e. özvegy- és árva alapja
javára.

MEGJELENIK
MINDEN HÓ 1-én ÉS 15-én.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	10. kor.
Fél évre	5.
Negyed évre	2.50
Egyes szám ára	.40 „

HADI LÉLEKTAN.

Írta v. Möller Károly alezredes, ezredparancsnok.

Laikus nyelven szólva gyakran azt a benyomást szerezük, mintha a nagy háború hatása alatt az agytekevénység számos koponyájában eltolódtak, vagy összezavarodtak volna; igen sok fej mintha egész másképp gondolkoznék, mintahogy megszoktuk tőle. Ez a körülmény a lapok közleményei alapján szinte naponként szemünkbe ötlük.

A politika ritkán dolgozott olyan üres, a valódi tényállást szinte kigunyoló jelszavakkal mint például most az antantnál, amely szövetséget a mi „hűség-szövetségünkkel” szemben „hazugságok szövetségének” lehetne legtalálósabban elnevezni. Emellett nem lehet félreismerni azt a körülményt, hogy ennek a szövetségnek igen sok polgára észre sem veszi, hogy hazugságokat ad tovább, amikor politikai csábítóinak hazug jelszavait ismételteti. És éppen ebben nyilvánul meg a hadi-lélektan, hogy az agyvelők nem tudják megkülönböztetni a fehéret a feketétől, az igazat a hamistól, az igazságot a hazugságtól. A nyugati hatalmaknál természetesen nagyban hozzájárul ehhez ama körülmény, hogy a háború alatt megzavarodott lelkek nagy tömegének halvány fogalma sincs a földrajzi, néprajzi és politikai összefüggésekről. Így azután nem

is volt nehéz oly hatalmas tömegeket merész hazugságokkal áldozatkészen sorompóba állítani elhitelve velök, hogy fiaikat egy nagy cél érdekében áldozzák fel és küldik a vágóhídra. Ezeknek a „nagy céloknak” egyike Elzász-Lotharingia. Ezt a két országot a francia hadi-lélektan és franci földnek tekinti, holott valójában ezeket az országokat csak a 17-ik században rabolták el a franciák (XIV Lajos alatt) a németektől. Eme tényállás folytán 1871-ben Németország — népdiplomácia nyelven szólva „desannexiót” hajtott végre. Elzász a kétszáz éves francia uralom ellenére ma is majdnem egészen német maradt s a nép zöme nem is akar francia lenni.

A másik kérdésre, melyet a hazugok szövetsége felvetett: az osztrák-magyar monarchia népeinek felszabadítása, kár volna egy szót is vesztegetni. A nemzetiségiek például Ausztriában már évek óta zavartalanul olyan nagy szerepet játszanak, hogy maga ez a körülmény bizonyítja legjobban, mennyire nincsnek leigázva és mennyire nem élnek rabszolgaságban. Ezzel szemben megállapítható, hogy Irországot, Egyiptomot, Indiát, Délafrikát, Gibraltárt és Maltát az angolok — Marokkót, Algirt stb. a franciák, Tripoliszt pedig az

olaszok ugyancsak leigázzák; Finnország, Livland, Észtland, Kurland és Lengyelország a legutóbbi időkig Oroszország rabszolgái voltak s éppen ama államok szabadították fel eme tartományokat, amelyek a hazugok szövetségének jelszavai szerint a legnagyobb barbárok és rabszolgatartók. A hazugok szövetségére valóban találóan illik a bibliai mondás: „más szemében meglátják a szálkát, de saját szemükben nem veszik észre a gerendát” Ez is hadi-lélektan!

A harmadik jelszó: a demokrácia jelszava. Az a szövetség, mely a cári Oroszországot szerződötté csatlósna, meri hangoztatni, hogy a szociális téren oly magas fejlettségi fokon álló Németország, vagy az általános választói joggal bíró Ausztria tirannus módjára bánik el népeivel. Ebben a tekintetben Anglia mellett ahol oly ijesztően nagyok a szociális ellentétek — Wilson ur Amerika koronázatlan császára veszi nagyon tele a száját tiszta vízzel, holott az Egyesült államok plutokráciája, ez a hatalmas klikk, a híres, de teljesen félreismert német „junkerekkel” szemben valószínűleg bolsevik. Bárhová tekintünk, mindenütt megjelenik a hadi-lélektan.

A „német militarizmus“ jelszava is a hadi-lélektan folyománya. Vagy talán Anglia óriási flottája, Franciaország hatalmas tengeri hadserege és Oroszország tömeg hadserege polgári berendezések voltak?

Németország és Ausztria-Magyarország csupán védelmi cézzal fegyverkeztek, Oroszország azonban Konstantinápoly, Galícia és Keletporoszlországért, Franciaország Elzász-Lotharingiáért, Angolország pedig azért fegyverkezett, hogy Németország kereskedelmi konkurenciáját agyonüsse.

Mindezek ellenére a hazugok szövetségének tömegei még mindig hisznek ügyük jogosságában és abban a fantasztikus mesében, hogy a németek a kultúra ellenségei és kultúra ellen használják fel barbár fegyvereiket. Mi is hát a porosz militarizmus? Egy hadsereg, melyet a régi német alaposság, kiválóság, kötelesség, tudás és szervező-képesség mesterivé fejlesztett. Semmi más!

A csapatok egyes ténykedése

is hadi-lélektan körébe tartozik. Itt nemis annyira azokra a különös tünetekre gondolok, hogy csapatok, amelyek ismételtén ki-válón harcoltak, egy szép napon üres kiállástól is úgy elszaladnak, mintha üldöznék őket, hanem inkább bizonyos, a békés életben teljesen idegen, barbár vonásokra. Olyan emberek, kik más-kor a légynek sem tudtak volna ártani, a kegyetlenkedésben lelük kedvüket. Vandalizmusra gondolok továbbá, az ok nélküli rombolásra, arra az embertelenségre, midőn a győztes csapatok — nem törődve az éhezőkkel — lelük marokkal nyulnak az elfoglalt készletekbe, a fosztogatásra saját és ellenséges földön és a fosztogatásoknak ama a béke-felfogástól teljesen elütő szilárd meggyőződésre, hogy ez nem is lopás, vagy rablás. Ide tartozik a különben tisztességes embereknek a velük született és belük nevelt erkölcsösségtől való eltávolodás, az élvezetek utáni sóvár vágyakozása „jőjjön, aminek jönnie kell!“ Ide tartozik még sokaknak ama törekvése,

hogy egyre szegényedő embertársaik rovására egy napról a másikra miliomosokká legyenek. Ide tartozik ezeknek a törvénytíró embereknek álmélkodó kérdése, hogy tulajdonképpen mit is vétettek. Ide sorozható a háborúból hasznat húzó, végeredményben a katonai szolgálat alól bujkáló egyének naiv csodálkozása, amidőn nem akarják megérteni, hogy ők gránátbiztos szobákban miliókat szereznek, amikor véleményük szerint tevékenységükkel az ipart mozditják elő s ez alatt sok más százezer becsületes ember odakünn elvérzik, sok százezer személyes hadiszolgálatot teljesít olyan helyen, ahol „baj is érheti“ az embert. De hát hogy is értené meg azt a hadimiliomos? Ezek a hadinyerészkedők valójában az állam beteg testrészei és nem is kell csodálkoznunk, ha ezeket a nyerészkedőket, akik a derék száz- ezrek testéből hizlalják magukat, legszélesebb körökben — helytelenül bár — a háboru meghosszabbítóinak tartják. Ezek a fáradság nélkül Krózuuszá vált

TÁRCA.

Konferansz.

Itta: Grünwald Nándor, hadnagy.

A Ludwig-Baka Frontkabaré husvéti előadásán elmondta Salamon Jenő.

Jól nevelt és illemtudó ember létemre ismeretlen közönség előtt bemutatkozással szoktam kezdeni. Ezuttal azonban úgy vélem — teljesen felesleges megtennem, mert a budapesti rendőrfőkapitányság fényképes körözölevele alapján bizonyára már mindannyian jól ismernek. Ha mégis lennének olyanok, akik előtt nevezetes személyiségem ismeretlen volna, leszek bátor — (nálam ez nem nagy dolog) bejelenteni, hogy szakkavölgyi Salamon vagyok, az összes magasan hordható kitüntetések tulajdonosa vagyok a szalagokkal és illetményekkel. Többek között az érdemeimért juttatott vaskereszt birtokosa, rajta a

vaskoronával és a napsugarakkal, a nagy medve-rend tulajdonosa a medvetalpakkal és a medve cukorral. Az urakháza már mint a gefechtsztrén — örökös jogu tagja, a Ludwig Baka Frontkabaré címmel, jelleggel és jó hosszú orral felruházott direktora.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Végtelenül boldognak érzem magam, hogy az urakhoz a hölgyeket hozzáadhattam. Ne méltóztassanak megijedni — csak megszólításban. Eddig ugyanis csak urakkal volt dolgunk és nagymultu társulatunk fennállása óta ez az első eset, hogy hölgyekkel is szóba állunk. Eddig mindig csak *szotnyákkal* volt dolgunk, *szotnyákkal* most első ízben. Már pedig a kettő között igen nagy a különbség. Mert míg a szotnyák bizonyos tekintetben taszító hatást gyakorolnak, a szotnyáknak határozottan vonzó a hatásuk. És ha mi — mint többszörösen kitüntetett utközetvezetők — már mint utközetvonat-vezetők a szotnyáktól sem igen gyulladunk be, a szotnyáktól annál könnyebben tüzet fogunk s éppen ezért bizonyos respektussal

vagyunk irántuk. Ennek folyamánaképpen szigorúan férfi-hallgatósághoz szabott programunkat kíméletlen cenzura alá vettük és minden olyat elhagytunk belőle, amit nőknek nem szabad hallani férfiak jelenlétében és viszont férfiaknak nők jelenlétében. Ne csodálkozzanak tehát ha ilyen körülmények között nagyon kevés maradt meg eredeti programunkból, — alig-alig három órányi beleértve már a két és fél óras szünetet és az összes szüneteket, az orosz, román és a bekövetkezendő antant fegyverszünetet is.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Remélem, hogy nem leszünk ünneprontók és az ünnep kellemes és engesztelő hangulatát nem fogjuk megrontani. De mikép a rossz ebédhez is jó étvágyat szokás kívánni, óvatosságból a magam és válogatott társulatom nevében boldog ünnepeket kívánok — jó egészséggel és egy jókora adag türelemmel előadásunk végig hallgatásához. Türelemjegyek a pénztárnál kaphatók.

emberek nem utolsó sorban okai annak, hogy a szegény és gazdag közötti ellentétek, amelyek az első háborús esztendőben a közösen ontott vér révén eltűntek, újból annyira kiélesedtek, mint soha azelőtt. Az ezzel egybekötött „bolsevik” áramlatok is egyébként a hadi lélektan körébe tartoznak, kiváltképen ha a mindenáron való béke elérésére irányulnak.

Csodálkozva látjuk, hogy egy előttünk megfoghatatlan erő, azelőtt normális emberek agytekervényeit annyira elcsavarta, hogy nem képesek megítélni a mindenáron való béke, a pillanatnyi szükséggel szemben való kishitű engedékenység borzasztó következményeit és minden reális alap nélkül hajlandók azután rózsaszínűen látni a jövőt, nem gondolva a valóságra, az élet örökös szükségleteire.

Veszélyes bolondok ezek, akiket az államnak brutális határozottsággal ártalmatlanná kell tenni, ha nem akar árulója lenni a saját népeinek és nem akar belélesni a hadi-lélektan örvénylő tévelygéseibe.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ha előadásom előtt még féltettem némileg Önöket, ez a félelem immár teljesen eloszlott. Mert ha képesek voltak előadásunkat türelemmel végighallgatni, a legnagyobb türelemmel kibírják majd várni a háború végét is. Most már azon sem csodálkozom, hogy az összes hadi-eledel-pótlék-helyettesítő szereket panasz és zokszó nélkül képesek megemészteni, ha a mi előadásunkat csendes figyelemben képesek voltak megemészteni. Ezért a magam és társulatom nevében kiatalom önöknek köszönet-szelvényeinket, amelyeket megfelelő értékű ércpénz beszolgáltatása mellett az Osztrák-magyar Banknál bármikor beválthatnak törvényes papírpénzre.

A befolyt teljes összeget ezredünk özvegy- és árva-alapja javára juttatjuk — egy korona híján, amellyel megnyitjuk az adakozást a polentából és fasírtusából Csomafalván felállítandó szobrunkra.

Emlékünk remélhetőleg örökké élni fog. Önök között, már tudniillik, hogy öröklé meg fognak emlegetni bennünket.

A baryszkai csata.

1916. július 4—5.

Előzmények

1916. június 9-én volt a porchovai ütközet, melyben az előző jazlowieci csata négy napos pergőtüze, a négy napi ébrenlét és főleg az élelmezés utánpótlásának lehetetlensége miatt teljesen kimerült ezredünk maradványait az oroszok visszaszorították.

Könnyű volt az oroszoknak győzni, hiszen már az ütközet elején hoztak a II. zászlóaljparancsnoksághoz embereket, kik a zászlóaljorvosfőnök szerint élehalállal viaskodva agonizáltak.

Végre 10-ikén délben, Koropiecz faluban ezredünk rendes meleg ebédhez és ennek elfogyasztása után 24 órai pihenőhöz jutott.

Június 11-én a Novosiolka-Koropieczka melletti erdőri lakhoz került ezredünk mint hadosztálytartalék, hol azonnal hozzáfogtunk az ezred rendezéséhez.

Dávid őrnagy az I. és a II. zászlóalj parancsnokságát vette át. Utóbbi egyelőre csak félzászlóaljból állott, majd 14-ikén, midőn Endrődy főhadnagy két menetszázaddal beérkezett, négy századra egészítetteti ki.

Június 18-ikán a 22-es honvédek felváltva újra állásba mentünk. Állásunk a Baryszka-patak völgyének nyugati oldalán húzódott.

A II. zászlóaljjal szemben, közvetlen a völgy tulsó lejtőjén vonultak az orosz állások. A két állás között, a patak mellett a Grodiczk-i malom állott, melyben az oroszok egyik 50—60 főből álló tábori őrsé volt előretolva.

A II. zászlóalj jobbszárnyához csatlakozott délre az I. zászlóalj harmadik százada (Mizsák fő-

hadnagy) második százada (Tóth hadnagy) és Berán főhadnagy géppuskás osztaga. Eme zászlóalj előtt feküdt Porchowa község északi része. A zászlóaljból a negyedik (Thanhoffer hadnagy) és az ötödik (Diez hadnagy) százada volt az első vonalban Löcherer hadapród és Kallka főhadnagy géppuskás osztagával. Az ötödik század balszárnyához csatlakozott északra a 2-ik lovas-hadosztály 3-as huszárezrede. A hetedik század (Endrődy főhadnagy) zászlóaljtartalék volt a balszárny mögötti régi főgyerdő szélén, a II-ik zászlóaljparancsnokságnál. A negyedik (Linek hadnagy) és az első (Gáthy főhadnagy), továbbá a hatodik (Makay hadnagy) század és Becske hadnagy géppuskás osztaga ezredtartalékként szerepelt.

Két heti szorgalmas éjszakai munkával sikerült az első védelmi szakasz első vonalát 4—6 sor drótsövénnyel ellátva teljesen kiépíteni, a második és harmadik vonalat támpontszerűen, a második védelmi szakasz első vonalát pedig félig-meddig kiépíteni.

Nappal nem lehetett mutatkozni, mert az oroszok egyes emberekre is gránáttal vagy srappellel lőttek, amint azt Dávid őrnaggyal egy ízben magunkon is kellemetlenül tapasztaltuk.

Rókaljukokról még természetesen szó sem volt, egyelőre egy-két sor gerendával fedett, legfeljebb srappell-golyó ellen védő fedezékben laktunk.

A harci tevékenység állandó éjjeli vállalkozásokból állott, melyeknek vakmerő keresztülvitelében a későbbi velesíniwi ütközetben elesett Soltész és a delejowi csatában súlyosan megsebesülve fogságba jutott Szabó hadapród szereztek hervadhatatlan érdemeket.

Egy éjjel például Szabó hadapród néhány emberrel a Baryszka patak mocsaras medrén keresztül a fönt említett malomhoz lopódzott s azt szalmacsóvával felgyújtva az ottlevő tábori őrséket egyszersmindenkorra kifüstölte.

A csata lefolyása

1916. július 4-én reggel 6 órakor kezdte az ellenség nehéz

és könnyű gránatokkal löni az ezred állásait, főként az ötödik századot, a zászlóaljtartalékot és a II. zászlóaljparancsnokságot, nemkülömben a szomszédos lovashadosztály állásait. Dél előtt 9 órakor a tüzérségi tűz már erős pergőtűzzé fokozódott és délután 2 órakor érte el — rövid déli szünet után — a tetőfokot. Védőszakaszunkhoz tartozó tüzérségünk tisztjei 30-40.000-re becsülték a délelőtti folyamán becsapódott tüzérségi lövedékek számát.

Délután 2 órakor megkezdtek az oroszok a gyalogsági támadást. 2 óra 30 perckor a szomszéd lovashadosztály huszárai feladva állásaikat, visszavonultak. Az ötödik és hetedik század fiai azonban rendületlenül megállták helyüket, beigazolvva, hogy igazuk van a „vörös ördögöknek”, akik visszavonulás közben mellettünk elhaladva hetykén azzal indokolták állásaik elhagyását, hogy a pergőtűz csak bakának való mulatság.

Az igazi „mulatság” csak ezután következett.

A II. zászlóalj fedetlenné vált balszárnyának biztosítására a hetedik századra merőlegesen, az ötödik század balszárnyán kampót képeztem. Ezt a kampót azután a délután 3 órakor beérkező hatodik századdal meghosszabbítottam.

Egyidejűleg az ezredparancsnokság oda rendelte Becske hadnagy géppuskás osztagát megerősítésül, melyet a zászlóaljparancsnokság előtt, az erdő szélén magasabban fekvő támpontban helyeztem el. Miután még Diez hadnagynak leküldtem 100 darab cigarettát „erősítésül”, én pedig Blosche alezredestől harminc darab szivart kaptam, nyugodt lélekkel jelentettem, hogy nálunk baj nem lesz, mi ki fogunk tartani. A kitartás annál fontosabb volt, mert a II. zászlóalj balszárnya nemcsak az ezred, hanem az egész 15-ik hadosztály balszárnyát is képezte.

Délután 3 órakor Endrődy főhadnagy megsebesült, mire századát Vajthó hadnagy vette át.

Az oldalazó nehéz gránátűz egymásután törte ketté, vagy forgatta ki tövestül a hatalmas

tölgyfákat. A századok vesztesége percről-percre nőtt, de azért hála a század- és szakaszparancsnokok példájának, 4 órán keresztül rendületlenül kitartott a zászlóalj. Legtöbbet a kampót alkotó hatodik és hetedik század szenvedett az oldalazó tűz folytán.

A tisztek föl és alájárva biztatták kitartásra a szabad földön, fedezék nélkül levő embereket, vagy sebesültek bekötözésével voltak elfoglalva. Csak Ohnestingel Gratiano főhadnagy ki mint megbízhatatlan olasz került a II. zászlóaljhoz segédtisztnak huzódott be a fedezékembe. A délután folyamán egy nehéz gránát a fedezékem mögött levő tölgyfát töben találta. A kidőlt fa beszakította a fedezék tetejét. E perctől kezdve Ohnestingel egyre csak ezt hajtogatta „Madonna mia cara! Jetzt ist unsere letzte Stunde geschlagen.”

6 órakor megsebesült a legvitézebb szakaszparancsnokok egyike, az ezredhez beosztott Regnier huszárszászlós.

7 órakor megérkezett az elmentámadásra rendelt I/66. zászlóalj Henzinger főhadnagy vezette alatt, mire a 6. és 7. századdal elindultam a 66-os zászlóaljjal összhangban — elmentámadásra.

Miután Makay és Vajthó bajtársakkal megnagyaráztuk a fiuknak, hogy itt az alkalom a porchovai csorbát kiköszörölni, a két század feltartóztathatatlanul tört előre. Este. 8 órára már vissza is foglalták a 2-ik lovashadosztály volt állásait.

A lelkesedés leirhatatlan volt. A fiuk vállukra véve éltettek s bizonyították, hogy „A kapitány ur után elmegyünk akár a pokolba is.” Ez elismerés volt a legszebb háborus kitüntetésem. Ez a pillanat a legszebb háborus emlékem.

Közben leszállt az est, a harci zaj elhallgatott. Hozzáálltunk az elesett és megsebesült bajtársak elszállításához. Ezen szomorú kötelesség teljesítése hajnalig tartott.

Még az éj folyamán erősítésül a II. zászlóaljparancsnoksághoz Rajtik hadnagy érkezett be az 1. századdal.

5-én folytatódott a csata. De ekkor már egész ezredünk frontja erős ágyútűz alatt állott, délfele pedig mind sűrűbben jöttek hátulról a gránátok. Eleinte azt hittük, hogy saját tüzérségünk lövéseit, délután azonban megtudtuk, hogy fölünk északra a 36-ik gyaloghadosztály arcvonalát teljesen áttörte az orosz tömeg támadása.

Épen azzal voltam elfoglalva, hogy a zászlóalj balszárnya és az erdő szélén kb. 600 lépéssel hátrább levő 66-os zászlóalj jobb szárnya közötti rést betömjem a Makay századdal, mikor d. u. 4 órakor parancs érkezett a második védelmi szakaszba való visszavonulásra.

Este hét órára a II. zászlóalj a visszavonulást végre is hajtotta. Mig azonban a második védelmi vonalig jutott, a mozgást észre vevő oroszok srápnell-tűzétől súlyos veszteséget szenvedett. Diez hadnagy századából alig maradt 25 ember. Makay és Vajthó századai is erősen megfogytak. Délután 5 órakor Makay hadnagy maga is megsebesült.

Nagy vesztesége volt még a Linek századnak is, melynek az volt a feladata, hogy az első vonalat még mindig tartó I-ső zászlóalj és a II. zászlóalj között az összeköttetést nyílt mezőn át fenntartsa.

Este fél tízkor érkezett a parancs, hogy tekintettel a 36-ik hadosztálynál történt eseményekre, a mi hadosztályunk is a Koropiecz-völgy menti védőszakaszra vonuljon vissza.

Éjjel egy órakor vonultunk el észrevétlen az állásainkból, századonként egy-egy önként jelentkezőkből álló szakaszt leplezés céljából visszahagyva.

* * *

Felületes olvasó talán azt fogja mondani, hogy hiába volt a sikeres ellentámadás, ha másképp mégis vissza kellett mennünk. De nem úgy áll a dolog. Ez a győzelmes csata fölrázta ugyanis a Ludwig bakákat a jaslowiecki és porchovai csaták okozta fásultságukból s visszaadta nekik azt a hitet, hogy bátorsággal, erős akarattal és kitartással sokszoros tulerőt is le lehet győzni.

Hogy a mi győzelmünk teljes volt, azt bizonyítja azon körülmény, hogy másnap délig lőtték az oroszok a mi kiürített állásainkat s csak akkor mentek rohamra a már fél napja üres állások ellen.

Ez a csata volt az első méltó felvonása ama dicsőségteljes sulyos harcok sorozatának, melyekben sikerült 3 hónap alatt az orosz medveórijás támadó erejét annyira megőrlőni, hogy egy évig nem volt azután képes támadásra.

Harctér, 918. ápr. 13.

Greiner Béla,
százados.

Haza az orosz fogságból.

Tóth Miklós népfelkelő hadnagy csererokkantként érkezett meg az orosz fogságból. Ezidő szerint még egy Viborg melletti kórházban fekszik. Hogy mekkora szívósság, akaraterő és a kinok feletti győzedelmeskedési képesség lakozik az emberi testben, Tóth hadnagy esete bizonyítja a leghivebben. Sulyos sebbel, négy nagig étlen-szomjan fetrengett egy kis mélyedésben, ahová a gyalogsági tűz elől menekült s még mindig volt ereje határozni, küzdeni a gyilkos seblázzal és az éhség rettenetes erejű, téboljító kinjaival.

Tóth hadnagy a kórházból jelentést küldött fogságba jutásának körülményeiről a pótzászlóalj parancsnokságának. Ha nem élne még bennünk a delejowi napok felejthetetlen emlékezete, azt hinnók, hogy remegénnyel van dolgunk. Az emlékezés bilincse azonban még ma is odaláncolja a képzeletünket a delejovi vérrel puhított dombokhoz, a vértanuk ma már kialvástól sárguló mezejéhez leperegnek előttünk a legendás napok, a messzi távolból hihetetlennek látszó események levetik szemvakító bihorköntösüket és a hétköznapi egyszerű mezejében magától értetődőnek mutatkoznak.

A delejowi árkokban minden ember képes volt arra, amire Tóth hadnagy, mert a törhetetlen akarat képessé tette őket a képtelenre, képessé, hogy elviseljék az elviselhetetlent és leküzdjék a leküzdhetetlent.

„Augusztus 27-ikén írja Tóth hadnagy a jelentésben parancsot kaptam, hogy világos nappal erősítem meg tíz emberrel a híres hármass erdőcske egyikében elhelyezett tábori őrsöt. Amikor az erdőcske szélére értem, megparancsoltam embereimnek, hogy tekintettel a nyílt terepre, futólépésben egyenként igyekezzenek elérni az erdőcskét. Alig tettük meg a fél utat, egy emberem elesett, egy sulyosan megsebesült, engem pedig két ellenséges golyó talált és csak ép annyi erőm volt, hogy egy kis mélyedésbe huzódjam, ahol mindjárt összeestem. Két szanitéz közeledett erre felém, hogy elvigyenek, de alig hogy közelembe értek, mindketten sulyosan megsebesültek. Megparancsoltam tehát embereimnek, hogy térjenek vissza a századparancsnoksághoz és jelentsék, hogy a tábori őrsöt nappal lehetetlen megközelíteni, este pedig küldjenek érettem.

Délután három órakor támadást intéztek az oroszok állásaink ellen. Az eredménytelen támadás után az oroszok mellett haladtak el, magukkal hozva néhány foglyot a 8-ik századtól, ezek között Kovács hadapródjelöltet.

Azt hittem, hogy az ellenség elfoglalta a tőlem jobbra és balra levő erdőcskét és minthogy tudatában voltam e hely jelentőségének, úgy gondoltam, hogy a mi csapataink feltétlenül ellentámadást fognak intézni s épen ezért nem akartam elmenni Kovács hadapródjelölttel a fogságba, hanem nagy fájdalmaim ellenére ott maradtam, amikor azután egy orosz katonát ki is rabolt.

Estére annyira fokozódtak fájdalmaim, hogy kénytelen voltam segítségért kiáltani. Nemsokára oda is jött egy orosz járőr és megpróbált elvinni. Minthogy azonban mindkét térdemen megsebesültem, járni nem tudtam, cipelni meg az oroszok nem akartak, ledobtak hát és otthagytak. Így feküdtem ezen a helyen

négy nap és négy éjen át. Közben folyton tartott a harc az erdőcskéért, míg végre 31-ikén az ellenség erős támadást intézett állásaink ellen. Ekkor orosz katonák rámbukkantak, elvittek a kötőzőhelyre, innen meg a fogságba.”

Nem hiába írta Möller alezredes a pótzászlóalj parancsnokságának, amikor az igazoló eljárás során ez kérdést intézett ezredparancsnokságunkhoz, hogy nincs-e valami terhelő adat Tóth hadnagy ellen: „Terhelő adat nincs! Ellenkezően: Tóth fényesen verekedett.”

G. N.

Hol kapható a Ludwig-baka?

Budapest: Lampel Róbert és fia könyvkereskedés (Andrássy-ut 21 sz.ám.)

Beregszász: Klein S. könyvkereskedés (Piacz-tér).

Besztercebánya: Machold F. könyvnyomda, könyv- és papírkereskedés.

Miskolc: Ferenczi B. könyvkereskedés (Széchenyi-utca).

Munkács: Bercsik utóda Nagy Albert könyvkereskedés.

Nyíregyháza: Ferenczi könyvkereskedés. (Városház-épület).

Sárospatak: Főiskolai könyvkereskedés.

Sátoraljaújhely: Löw Mihály újság-főelárusító.

Szatmárnémeti: Huszar Aladár könyvkereskedés (Deák-tér).

Maroshévíz: Szabo Fülöp könyvnyomda és papír kereskedés.

Marosvásárhely: Államvasutak Hirlapárusító Osztálya.

Kolozsvár: Államvasutak Hirlapárusító Osztálya.

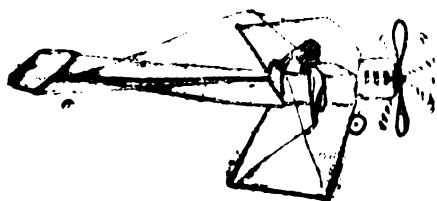
Salgótarján: Friedler Sámuel.

Miért késik a béke?

Az emberiség legnagyobb része még mindig abban a fene-nagy balhiedelemben leledzik, hogy a Béke eljövetelenek tárgyi akadályok állanak útjában. Szó sincs róla! A Béke eljövetelenek egyszerűen közlekedési akadályai vannak. Ezt maga a Béke mondotta el nekem a budapesti tölgyházban, ahol néhány nappal ezelőtt találkoztam vele. Bár nem tartozik szorosan a tárgyhoz, meg kell jegyezni, hogy legutóbbi találkozásunk óta (néhány évvel ezelőtt a bukaresti főterem) rettentően lesóványodott, való-sággal sorvadásba esett. Papir-ruhát hordott, fatalpu cipőben járt és kenyérjegyben ebédelt. Amint megpillantott, átölelt fony-nyadt karjaival és petyhüdt ajkai-val száraz csókot nyomott a képemre. Egy marcona rendőr jelenlétében folyt le beszélgeté-sünk, aki ott iziben minden olyat cenzurázott a tenyerével, amit a Békének elmondania nem lett volna szabad.

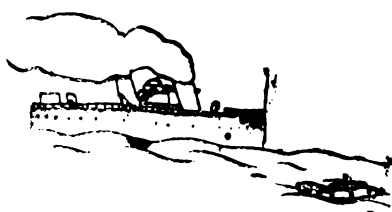
Már 1914. augusztusában kezdte szomorúan utat akartam kelni. Ugy értesültem, hogy repülőgépen érhetem el leggyor-sabban célomat.

Fel is ültem egyre, de alig repültem néhány órát, puskapor-os körzetbe kerültem és rögtön elájultam. Sajnos gyógyíthatatlan

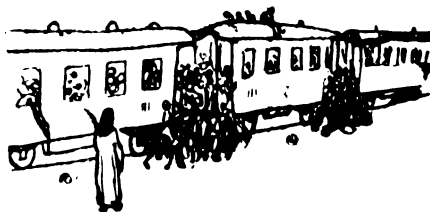
betegségem, hogy a puskapor-szagtól elajulok. A multkor emiatt már a Dunába akartam ugrani, de az Öngyilkosság Elleni Liga valamelyik embere ebben meg-akadályozott.

Körülbelül egy év múlva ter-tem eszméletre. Első gondolatom ismét az utazás volt. A hajót ajánlották legalkalmasabbnak és legkényelmesebbnek. Már meg is váltottam a jegyemet, de ép elutazásom napján hirdették ki a németek a szigorított buvárhajó-

harcot és emiatt le kellett mon-danom tervemről, mert az em-beriség érdekében nem tehettem ki életemet a tengeraltjárók veszedelmeinek.

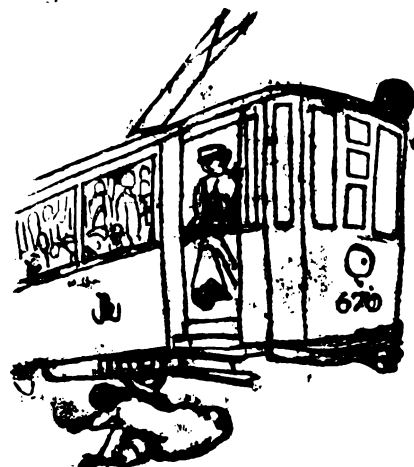
Nem maradt más hátra, mint hogy vonaton tegyem meg az utat. Közben azonban többszö-rösen felemelték a vasuti tarifát és majdnem egy évbe tellett, amíg Ford és társai régi jó barátain két világrészben összegyűjtötték számomra egy vasuti jegy árát. Végre a jegy mégis a kezemben volt és vár-tam a legelső vonatra, hogy felszálljak. Sorra jöttek is a vonatok, de mindannyi zsufolva utasokkal.

Egyiken sem tudtam ma-gamnak helyet szorítani. Kü-lömben természetemnél fogva mindig szerény voltam, sohasem tolakodtam, ne csodálkozzék hát, ha valamennyi vonatról le-maradtam.

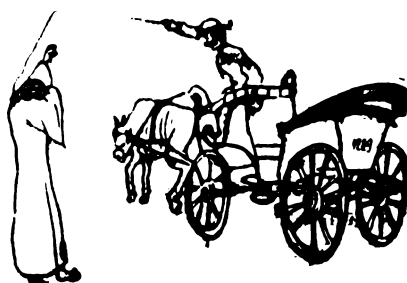
Még sem estem kétségbe. Megelégedtem a villamossal. Fel is szálltam nagy-nehezen az egyik kocsira. Odabenn egy asszony folyton kiabált és a lelógó börtarisznyájából papiro-

sokat szedegetett elő, amiket dühében összetépdesett. Oda-léptem hozzá, hogy megbékít-sem. Erre ő megragadott és a robogó villamosról ledobott.

Szerencsére a közvetlen mögötte jövő villamos mentőkészüléke felfogott és én már örültem, hogy a készüléken eljutok célomhoz, amikor a villamos hirtelen meg-állt és talán még most is áll, ha azóta el nem indították.

Bár sokat hallottam a konflis-mizériákról, mégis rászántam magamat, hogy beülök az egyikbe. De a standon egyetlenegy sem találtam. Hosszu várakozás után végre mégis egy odabaktatott. Szó nélkül kinyitottam az ajtót és beakartam ülni, de a bakon ülő kocsis reprodukálhatatlan kifejezések kíséretében ostorával végig vágott rajtam. Már jó

messze lehettem, de még mindig hallottam, ahogy utánam kiabált: „Ép az ilyen nyavalyás vendégre van most szükségünk.”

Hogy e borzasztó akadályok ellenére is megérkezhessem, rá-szántam magam a gyaloglásra. Rémülve vettem azonban észre, hogy meztláb vagyok és ilyen állapotban nem tehetem meg a nagy utat. Majdnem egy eszten-deig tartott, amíg jó barátain országos gyűjtése révén egy pár cipőt megvehettem. Boldogan gyalogoltam és örültem, hogy

végre elérem célomat, de a cipő már az első pár kilométer után felmondta a szolgálatot.

Lábaimat törte a kavics, vérezte a tüske és sebezte a göröngy, de én rendületlenül gyalogoltam. Hónapok multával agyonfáradtan Budapestre érkeztem. Szállodában nem kaptam helyet, egy ligeti fapadra heveredtem tehát, hogy fáradt testemet éjjelen át megpihen-tessem.

Néhány pillanatig pihentem csak, amikor odajött egy rendőr és igazolásra szólított fel. Egyéb

igazolvány hijján olajágammal akartam kilétemet bizonyítani, de megdöbbenve konstatáltam, hogy olajágamat hónapokkal előbb az Olajközpont már elrekvirálta. Így hát a rendőr galléron fogott és mint *monkanélkülit* a toloncházba kísért."

Még akart valamit mondani, amikor a rendőr elszakította tőlem és én ott ragadtam kétségbeesetten állóhelyemen. Már jó messze lehetett tőlem, amikor eszembe ötlött valami és utána kiáltottam:

— Miért nem próbált jönni Bileám szamarán?

Rezignáltan szólt vissza

— Nem olyan számár az, hogy lejjön és besorozzák — málhás-állatnak

(Grünwald.)

Felkérjük mindazon előfizetőinket, a kiknek előfizetése lejárt, hogy **előfizetésüket megújítani** s az esetleges címváltozást velünk **mielőbb közölni sziveskedjenek.**

Átvonulás Székelyudvarhelyen.

Mi Ludwig bakák, a harcterek ellenkező irányú vándormadarai, miután a tavaszi éltető szellő kifakasztotta az első békevirágokat, elindultunk bimbőnyílás, rügyfakadás idején vándorutunkra északról dél felé.

Az orosz és az oláh békék pontot tettek a keleten megvívott titáni harcaink, véres, de a dicőség örök glóriájától tündöklő fejezeteink végére. Ennek folytán elhagyhattuk mi is szépséges hazánk határainak bérce sziklái közötti őrhelyeinket s elindultunk a fővonalak közelébe, hogy ha Károly király azt üzeni, hogy mindnyájunknak el kell menni, minél előbb eljuthassunk a nagy és a végső küzdelem színhelyére, oda, ahol legolcsóbb lesz az élet, de ahol legrövidebb, legeggyesesebb az út a hallhatatlanság felé.

Vándorutunkban 1918. április 9-én Székelyudvarhelyen vonultunk keresztül.

A nemes város előtt kibontotta a hatalmas nemzeti színű lobogót a nyalka bajszú Har-sányi őrmester s oda állott vele a büszke volt vadászszázad, Diez főhadnagy századának elere.

Hogy honnan került elő a szép nemzeti színű zászló, azt nem tudta, de nem is kutatta senki. A nagy lelkesedésben s örömben olyan természetesnek találtuk, hogy ha mi Ludwig bakák a híres székely városon vonulunk keresztül, akkor ehhez föltétlenül ad a jó Isten egy nemzeti színű lobogót is, hadd lássák az udvarhelyi testvéreink, hogy magyarok vagyunk mi is.

Szépen, lágyan simogatta, lobogtatta a tavaszi szellő a zászlókat. Katonazenénk vígan játszotta a jó magyar nótákat.

A tavaszi napsugarak glóriával vonták be a büszke Ludwig bakák homlokát. Mikor meghallották, hogy magyar városon megyünk keresztül, úgy kihúzták magukat, mintha még nem is lett volna a hátuk megett három nap menetteljesítménye.

Ha zenénk kissé elhallgatott, fölcsendült vígan fiaink ajkán a nóta:

„Nincsen párja, hogy is volna párja
A harctéri 65-ös bakának,
Károly király szereti
Möller alezredes vezeti

Igen, ő ment legelől, Möller apánk, hatalmas paripáján az ezred törzsével.

Beértünk a városba. Száz ablak tárult ki egyszerre s száz szebb-nél-szebb rózsabimbó, vagy búhajos fésző rózsá hajlott ki rajta. Száz parányi bársony kacsó szórta nekünk a tavasz legszebb virágait. Alig győztük elkapkodni e kétszeresen kedves virágocskákat.

Hogy miért kétszeresen kedvesek?

Először a sok puha kicsi kacsóért, amelyek eldobták, másodszor önmagukért is.

Egyik-másik ablakban, sőt az utcán is habkeszkenőket lobo-gattak felénk.

De sok Ludwig baka szerette volna kinyitni a sorból hálás csókjaival elborítani azokat az áldott kis kacsókat, melyeknek tulajdonosai nekünk tündérelkűk, nemesszívűk sugallatára ezt a diadalmenetet rendezték. Mennyi sok el nem csókolt csók maradt bent a „Doppelráj”-ban!

S a zene játszott szakadatlanul:

„Valamit mondok magának
Fogadjon el babájanak

Majd elhallgatott a zene s egyszerre édesnél-édesebb hangok csilingeltek felénk. Mintha Gül Baba büll-büll szavu rózsái szólaltak volna meg.

„Édes szép magyar katonák, a jó Isten segítsen meg továbbra is!”

„Drága jó magyar fiuk, megmentettetek az oláhoktól, az Isten áldjon meg érte!”

Egy becsületes képű székely bácsi levette süvegét s úgy üdvözölt minket „Kedves testvérek, vitéz magyar katonák, az Isten hozott minálunk!”

Már nem is tudtuk, ébren vagyunk-e, vagy álmodunk. Talán már vége van a háborúnak, a sok-sok szenvedésnek és mi észre sem vettük s most vonulunk be haza, a békeállomásra?!

Vagy a 77-ik mennyország
rózsakertjében járunk talán?

A zene szólt tovább

„Nékem olyan asszony kell

Amilyen az én édes párom
szőttem tovább a dalt az én
lelkem hurjain.

— Nini, hiszen ott vannak az
ablakban feleségem és kis fiac-
kám. Igen,ők azok! Most egy
sarga nárciszt dobnak ölembe.
Hirtelen utána hajolok, hogy le
ne essen a nyeregből a földre a
kedves virág.

Mire fölnezek újra, a kedves
kép eltűnt. Egy szőke asszonyka
mosolygott az ablakban, de nem
az én asszonykám. Pajkos ko-
boldok üttek csak játékot velem.

Nem, ez még nem az igazi
bevonulás, csak egy szép álom
a jövő boldogságról. Egy gyö-
ngyörű tündéralom, melyet Ud-
varhely lelkes közönsége vará-
zsolt elénk, a jó Isten áldja
meg őket érte! hogy azoknak
is, akik talán nem térnek soha
vissza közülünk, fogalmuk legyen,
hogyan lesz az

„Ludwig bakák, majd ha újra visz-
szatértek!”

Félig lehunytam szemem, így
talán tovább tart a gyöngyörű
álom. Haladtunk tovább álom-
országban Csilingelő hangok,
bugó gilicék turbékolása zsongott
fülcinkbe.

„De gyöngyörű magyar fiúk!”

„Milyen fiatal és máris ezredes!”

Így értünk álomország közepé-
be. Itt hirtelen feltűnt Gombos
tábornok hadosztályparancsnok
daliás alakja

„Diszmenet balra!” – hang-
zott vezérünk vezényszava.

Nemzeti színű lobogónk körül-
lengte lágy szellővel a legma-
gasabb tábornokaink egyikét.

Utána jöttek a Ludwig bakák
dagadó mellrel, kemény lépéssel,
büszke fővetéssel vonultak el
tábornokuk előtt Mintha mind-
egyik azt akarta volna mondani
Ide nézzen mindenki, így men-
nek a Ludwig bakák, kiknek meg
se kottyan a 3 napos menet, az
52 kilométeres ut, mert van ben-
nük gondosan ápolt vasakarat.
büszke önértet és mert magyar
szív dobog a keblük alatt.

A főtér egészen megtelt a ked-
ves lakossággal; eljöttek mind,

hogy gyönyörködjenek bennünk,
vértestvéreikben.

A diszmenet véget ért. Követ-
tük sebes vágóban ezrede előre
vágató vezérünket, aki nemcsak
parancsnokunk, hanem sokkal
több ennél vezérünk, apánk!

Száz ablakból száz kis lány
lobogtatta bucsuzóul keszkenőjét.
Diadalmasan lengett lobogónk,
még a napnak is szebb volt a
ragyogása.

Így értünk el tündérorszag ve-
gére: Kiértünk az országotra.
Még mindig a bűbajos álom ha-
tása alatt állottunk. Nem szólt
senki sem, mintha attól féltünk
volna, hogyha megtörjük a csen-
det, akkor vége lesz a gyöngyörű
álom varázsának.

De szél apó nem tűri a szen-
timentalizmust. Hatalmas porfel-
hőt vágott gorombán, durván a
szemünk közé. Szél apó hatásos
gyógyszerrel dolgozik. Kidor-
zsoltuk szemünkből a homokot s
vele együtt a szép álmot is.

Volt szép álom, nincs szép
álom, elvitte a kánya.

„Minden úgy van jól, ahogy
van!” hangzott fel a dacos
jelszó.

A bűbajos varáznak vege lett,
egyelőre csak álom volt az egész.
De nem baj, lesz az még máskép
is „Majd virrad meg valaha,
nem lesz mindig éjszaka.”

Vezérünk pedig belevágta pa-
ripájába sarkantyuját s büszke
daccal megrántva fejét, ment to-
vább a poros országúton s mi
követtük példáját, utána haladva
a kötelesség és a hazaszeret
útján, amely utnak már olyan sok
jó bajtársunk jutott el a végére,
a halhatatlanságba, föl a tündöklő
csillagok közé!

Sic itur ad astra!

918. április 14.

Greiner Béla,
százados.

Ladányi Zoltán hadnagy.

A kétes reményt ki nem záró
bizonytalanságból fájdó és remény-
telen biznyság lett. Ladányi Zol-
tán hadnagy nem jó vissza töb-
bé soha . . . Ladányi Zoltán el-
esett . Hősies lelkétől elvált
teste ott porlad a stanislaui lö-
vészárók valamelyik ronccsa zu-
zott fedezékében, vagy egy grá-
nától beomlasztott traversa tö-
vében ismeretlenül, jel nélkül . . .
Amikor Gött zászlós az orosz
fogságból a múlt év augusztusá-
ban visszaszökött, mondott va-
lamit, valami még Ladányi Zol-
tánról sem hihetőt. Hogy Ladá-
nyi Zoltán főbe lőtte magát, ami-
kor látta, hogy nincs többé me-
nekvés Leuchtmann hadnagy
legénye mesélte ezt Gött zászlós-
nak, azé a Leuchtmann hadna-
gyé, aki mint határozott bizony-
sággal számol be Ladányi Zoltán
sorsáról . . . Ladányi Zoltán fiatal
és törekvéssel telített életét egy
muszka golyó vágta ketté
Oh hogy jajdulhatott fel erre a
rettenetes hírre a rajongva szerető
hozzátartozói, akik a kínos bi-
zonytalanság minden pillanatában
csak őt keresték mindenütt és
mindenkinél Őt, akit meg-
találni már nem lehetett . És
minő ürt hagyott a mi fájdó lel-
künkben Szerettük, nagyon
szerettük, mert ő szeretett ben-
nünket . 1916. végén került az
ezredhez, idegen csapattól, de
kevés nálánál becsületesebb hat-
vanötös állott szembe az orosz
gránátzapporral a stanislaui halál-
árókban, amely temetőjévé lett.
Bajtársi szeretetértünk drága
virágaiból gondolatban koszorút
helyezünk a jeltelen hantokra és
a kegyelet csendes bánatu szavai-
val rebegnek érette imát fájdá-
lomtól torzult ajkaink . . . (g.)

Szerezzünk örömet hozzá-
tartozóinknak, küldjük el a
„Ludwig-baká“-t a hatvan-
ötösök tábori életének hű
és szórakoztató krónikását.

Olvasóinkhoz.

Mint hogy a folytonos vándorlás következtében nyomdánál levő korrektorunk nem működhetett alaposan, május elseji lapunkba értelemzavaró sajtóhibák csuszta be. A szerkesztőség abbéli szándéka, hogy a lap megfelelő korrekturával újból ki-nyomassék, technikai akadályok miatt kivihető nem volt. Ezért alábbiakban adjuk a helyesbített szöveget és a hibákon kívüli sajnálatos esetért szíves elnézést kérünk.

Táboriposta 618, — 1918. május 1.

A »LUDWIG BAKA« szerkesztősége.

1. old.	2. hasáb	24. sor	felszabadítása helyett felszabadítására.
2.	1.	28.	« kötelesség, tudás h. kötelességtudás.
2.	2.	21.	»fosztogatásoknak« elmarad.
2.	2.	32.	eltévelyedés h. eltévelyedése.
2.	1.	53.	»vagyok« elmarad.
4.	3.	53.	másképp h. másnap.
5.	1.	49.	kialvástól h. kalásztól.
	1.	55.	mezejében h. mezében.
8.	3.	3.	A kétes reményt h. A kétes, reményt...
8.	3.	24.	mint h. most.
8.	3.	29.	jajdulh atott h. jajdulhattak.
8.	3.	31.	hozzátartozói h. hozzátartozók.
9.	1.	9.	bccézzék h. vesézzék.
9.	1.	56.	bámulatukban h. bánatukban.
9.	2.	10.	most h. mert.
10.	3.	11.	»nem is szólva« elmarad.
10.	3.	31.	merül h. merül ki.
13.	versben	1. sor	összefort h. összeforrt.
14.	1. hasáb	17. sor	eltátott h. eltátja.

Elment Zsiga bácsi.

(Makay főhadnagy távozásához)

Zsiga bácsi, az öregesített fiatal (vagy fiatalos öreg fiú a fronton) a szó szoros értelmében felszedte a sátorfáját és elment itt hagyott bennünket. A rossz nyelvek, akiknek bár három év alatt elég alkalmuk volt, hogy a dédelgetett Zsiga bácsit szeretettel becézzék, ma is azt suttogják a hinterlandba hatra tolt front berkeiben, hogy Zsiga bácsi megunta a frontot. Ha volna valaki, aki Zsiga bácsit nem szeretle, higgye el, ha úgy tetszik neki. (Bár igaz, hogy negyven hónap alatt Ádám is megunta volna a paradicsomot ha előbb ki nem tessékeli.) Mi tudjuk, hogy Zsiga bácsi nem emiatt hagyta itt a frontot. Egészen másért. De nem írhatjuk meg, mert ha megírnók, Zsiga bácsi egész biztosan megnehezelné reánk. (Ő pedig nagy sullyal esik a mérlegserpenyőbe!)

Amikor a hír végig nyilallott a fronton keresztül, hogy Zsiga bácsi elhagy bennünket, rettenetes fogta el a lelkeket. Már éreztük is a közeli vihart! Mert ha Zsiga bácsi elmegy és ezt ezredünk negyedféleves háborús története bizonyítja valami nagy dolgnak kell történnie. Előbujtak hát az időjósok és halkán rebesgették „Baj lesz, mert elment Zsiga bácsi!” Az optimisták is előbujtak a vigasztalással „Nem lesz baj, mert Zsiga bácsi most nem szabadságra megy.” Így megy a találgatás jobbra-balra, jóra, rosszra, amíg az események a találgatás nyulékony fonálát el nem vágják.

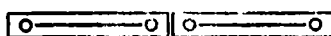
A téma tehát még mindig Zsiga bácsi körül forog mi-alatt ő nagyokat nevet odahaza – a markába. Vigasztalanok vagyunk. A pincérek sírnak, hogy megmarad az étel, a kártyások, hogy nem kamatozik a pénzük, a kibicek, hogy nem fittogtat-hatják a tudományukat, a trénnél pedig egész egyszerűen ismeret-len helyre bujdosnak bámulatuk-ban a szalámi-rudak, a snap-szok, butéliás borok meg a média szivarok, amiért legna-

gyobb pártfogójukat elvesztették. Egyszóval sir, zokog, bög és jajgat mindenki és minden mi. Én magam is könnyel áztatom írás közben a papírost, amiért Zsiga bácsi elment, mert ha nem ment volna el, most nyugodtan ferblizhetnék vele és nem kellene iroqatnom.

De most vizasztalás nélkül nem élhet az ember, mi is vizasztalódunk:

Hisz jönni fog, mert jönni kell
Egy szép nap, mikor
Hívo telegramcsi megy majd
Zsiga bácsi után

(G)

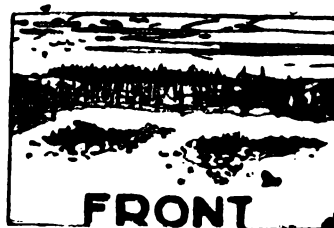
Tavasz reggelén.

Elmult a tél, el a tavasz
S beleptünk az ujba;
A reménység oltárait
Építgetjük újra.
Sok kialudt csillagoknak
Koszorút zöld agat,
Szemfedőül rájuk borul
A nemzeti bánat.

Fájó szívvel bucsúztunk is,
Tán könnyünk is termett,
De egy virág, egy kis öröm
Azért mégis tellett.
A virágból, borostyánból
Koszoru is támadt
Szép hazánkért elvérező
Hősnek, katonának

Szorosabbá fonódjon hát
Szívünk, karunk egybe!
Világító őrtűz lesz
Majd a hősök lelke!
Bevilágít a tavasznak
Új szántó útjába
Legyen termőbb, virágosabb
Az új barázdája!

y L.

A Károly csapat-kereszt.

Lapunk legutóbbi számának vezércikke a csapatok ama kívánságának adott hangot: hogy a Károly csapat-keresztet megkülömböztető módon lehessen viselni valahogy úgy, amint régen a német vaskeresztet viselték. Ez a kívánság valóban él a katonákban és azzal a nagy megbecsüléssel magyarázható, a mellyel a harcoló csapat a harc-osokat megkülömböztető eme tisztelt-jelvény iránt viseltetik, amely jelvény Magyarországon politikai jelentőséghez is jutott az aktiv választói jog tekintetében. A többi kitüntetések között ez a kis kereszt könnyen eltűnik, ennek pedig épen nem volna szabad megtörténnie, mert mint mondtuk; a tiszték és legénységi állománybeliek egyaránt nagyon büszkék a keresztre és mély hálával viseltetnek ezért Ofelsége iránt.

A Károly-kereszthez egy másik kívánság is fűződik. A megszerzéséhez szükséges 12 heti várakozási idő elenyésző csekély a háború hosszú tartamához és ahhoz a harctéri szolgálati idő-höz képest, amelyet egyes derék frontemberek tényleg teljesítenek. Nem látszik-e kíváncsnak, hogy például azokat az embereket, akik egy teljes éven át megszakítás nélkül a harc-vonal-ban állottak és ezalatt legalább egy fél tucat ütközetet végigcsináltak egy a német első osztályú vaskereszt módjára viselendő Károly csapat-kereszttel kitüntessék? A megszakítás nélküli – esetleg rövid egyszeri megszakítással egy évi szolgálatot feltétlenül meg kellene kívánni. (Szabadság nem számít.) Mert hiszen nagy különbség van

aközött, ha valaki négy év alatt jókora pauzákkal 12 hónapot összeszed, vagy egyszerre szolgál le. És természetes, hogy az állásharc ütközet nélkül nem számít annyit, mintha valaki ezalatt az idő alatt hat ütközetet végigcsinál.

Ama kívánság még, hogy a magyar tiszteket Szent István renddel tüntessék ki, a csapatnál ujjogó tetszéssel találkozott.

— H I R E K. —

— **Hadfy tábornok.** Ezredünk nemrég Hadfy Imre gyalogsági tábornok vezérparancsnoksága alá került. Az ezred minden egyes emberét a legnagyobb örömmel és büszkeséggel tölti el az a tudat, hogy ismét Hadfy tábornokot vallhatja vezérének, akinek hadtestparancsnoki vezérlete alatt az orosz front egyik legemlékezetesebb csatáját: a stanislaui nagy csatát végigküzdötte s aki az ezred iránti szeretetének és rokonszenvtől irányított figyelmességének már annyi izben adta tanujelét.

— **Vezénylet.** Ezredparancsnokságunk Schwartz Sándor hadnagyot hosszú frontszolgálatának tekintetbevételével a pótzászlóaljhoz vezényelte. A második zászlóalj segédtiszt szolgálatát távolléte alatt Leide Erich zászlós látja el.

— **Kinevezés.** Ezredparancsnokságunk zászlóssá nevezte ki: Dufinecz István, Herer Israel, Lauda Gyula, Prandl György és Wieland József hadapródjelölteket.

— **Elöléptetés:** Santa András őrmester (4. század) törzsőrmesterré lépett elő.

— **Szabadságon van** Johok Arthur, László Árpád és Panek Viktor főhadnagy, dr. Pentz István főorvos, Dobos Gyula, Dubecz Lajos, Kabáczy Viktor dr., Kishonthy Endre és Müller Márton hadnagy, Jáger Sándor és Zsoldos Sándor zászlós.

— **Csomafalváról Galambfalvára.** Alig két hétig tartózkodtunk Csomafalván, ebben a már sokszor máltatott kedves községben és már jött a parancs

a költözködére. Április 7-ikén indult el az ezred Csomafalváról és Sikaszipatakmezőn, Zetelakán, Boldogasszonyfalván keresztül 10-ikén érkezett meg új állomáshelyére: Nagygámbfalvára, illetve a közelében fekvő Kisgámbfalvára és Betfalvára. A három napi fárasztó menetelés után is frissen és eleven léptekkel, zeneszóval vonult be az ezred új szállására, ahol szeretettel fogadta a község teljes számban kivonult lakossága.

— **Táncmulatság.** Április 6-án este, tehát épen a költözködés előtti napon kabaréval egybekötött nagyszabású táncmulatságot rendezett a Gyergyószentmiklósan állomásozó 15-ik gyaloghadosztály parancsnoksága. A kabaré-előadáson nagy sikerrel működött közre a Ludwig Baka frontkabaré társulat is, amelynek sikeres szereplése nagy örömmel töltötte el a mulatságon nagy számban megjelent tisztjeinket.

— **Visszatérők.** A lefolyt időközben Schmidt Antal főhadnagy, Gergely Imre egészségügyi hadnagy és Bárdossy Béla gyógyszerész tértek vissza önként az orosz fogságból. Mielőtt még fogságajutásuk körülményeivel részletesen foglalkoznánk, meg kell jegyeznünk, hogy mindhárman nagyon súlyos viszonyok között kerültek fogságba. Így Gergely hadnagy a jamnicai csatában a részegre itatott oroszok által megsebzetten és véresre verve, melyből csak több havi kórházi kezelés után gyógyult fel.

Hatvanötösök az olaszfronton. A román fegyverszünet óta több hatvanötös menetalakulat nem a román, hanem az olasz frontra indult, hogy a Ludwig Baka névnek ott is hirt és dicsőséget szerezzen. Az olasz fronton levő hatvanötösökkel akik ezidőszereint még nem szerepelnek önálló alakulatként igyekezni fogunk rövidesen felvenni az összeköttetést, hogy életükről és viszonyaikról olvasóközönségünket tájékoztathassuk.

Ismerkedési est. A Betfalván elszállásolt második zászlóalj parancsnoka Seeharz Guido százados április 17-ikén nagyszerű ismerkedési estélyt rendezett,

amelyen az ezredparancsnokság és a többi zászlóaljak meghívott tisztjei, a betfalvai intelligencia és a Székelykeresztúrról átrándult vendégek pompás és fesztelen hangulatban reggelig tartó tánc mellett igyekeztek megfelelni az est céljának. A jókedv felkeltésében sikerrel működött közre az izletesen elkészített vacsora, nem is szólva Kakas-bandája és nem utolsósorban — a betfalvai plébános áhitattal emlegetett zamatos borocskája.

Football-mérkőzés. Husvét másodnapján a csomafalvai nagy réten football-mérkőzést rendezett a F. R. A. K. (footballmérkőzéseket rendező athlétikai klub) néhány száz néző jelenlétében. A mindvégig izgalmas mérkőzés 2:2 arányban végződött az ezredből toborozott kombinált csapatok között. A bírónak nagyon kevés-, a szanitészeknek semmi dolguk nem akadt.

A pótzászlóaljnál kevés újság akad. Jönnek és mennek, mennek és jönnek ebben merül a pótzászlóalji élet változatossága. Ez azonban legkevésbé jelenti azt, hogy a pótzászlóaljnál nincs dolog. Mert bizony a pótzászlóaljhoz beosztott tiszteknek ugyancsak meg kell feszíteni erejüket, ha a rengeteg munkát becsületes lelkiismeretességgel akarják elvégezni. A beregi főispán beiktatásán április 17-én küldöttségileg vett részt a pótzászlóalj, amelynek tagjai Hersényi Bálint őrnagy, Polnisch Elemér százados, Becske Kálmán főhadnagy és Dr. Szűk Aladár hadnagy voltak. A felülvizsgálaton harctéri szolgálatra egyelőre alkalmatlanokká nyilvánítottak Szekeres József, Friss Manó hadnagy és Oláh Ernő zászlós. Népfelkelő főorvossá lépett elő dr. Popper Hugó, a pótzászlóaljhoz beosztott népf. segédorvos. Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül azt a buzgóságot, amellyel a gyűjtés árva alapunkra folyik. Ebben a tekintetben a fogságból visszatért hatvanötösök buzgósága ugyancsak nagy dicséretet érdemel.

Új ezredjelvény. Nemso-kára új ezredjelvény kerül kibo-

csátásra. Az új jelvény, amely bronzból, illetve ezüstből készül alul és felül részben ivelt négyszög, egy középső széles és két keskeny szélső mezővel. A középső mezőben tölgy és cserfakoszoru háttérből a három sorozó vármegye, Bereg, Szabolcs és Zemplén címere tör elő, alatta: Ludwig baka 1914—1918. felirással. A baloldali szélső mezőben acélsisakos támadó csatár áll eldobásra kész kézigránáttal kezében, a jobb mezőben pedig egy fegyverére támaszkodó harcos. Ezek a harcosok jelképezik a Ludwig bakák kettős szerepét a világháborúban. A művészi plakettet Berán Lajos országos nevű szobrász tervezte.

— **Mire jó a gázmaszka?**
Csomafalván tudvalevően savanyuvíz volt a kutakban és vedrekkel merítették a szénsavval telített jó zamatu természetes savanyuvizet. Vizmerítés közben egy ilyen savanyuvizes kutba beleesett valamelyik baka sálkája. A baka nem sokat töprengött, hanem fogta magát és lemászott a kutba, hogy sálkáját felhozza. Alig tett meg azonban néhány lépést lefelé, a kutban terjengő erős szénsavas gáz ugyszólván elkábította és fel kell újra jönnie sálka nélkül, amely végleg a kutban marad, ha a bakának mentő ötlete nem támad. A baka felöltötte ugyanis gázmaszkáját, újra leszállt a kutba és most már szerencsésen felhozta a sálkáját gázmérgezés nélkül. Mégis csak jó dolog ez a gázmaszka!

Hazamennek az öreg fiúk.
Humánus akció folyik most a tábori ezrednél. Ezredparancsnokságunk lassanként a pótzászlóaljhoz küldi azokat az öreg front-fiukat, akik három éve megszakítás nélkül a harctéren vannak. Az öreg fiúk már mennek is hazafelé — egy kis megérdemelt pihenésre a hosszú és társztó frontszolgálat után. A pótzászlóalj parancsnoksága ugyan csak előzekenyen igyekszik odaadni, hogy a gondjaira bízott

öreg fiúk pihenésre szánt idejét minél kellemesebbé tegye.

Előfizetés az emlékalbumra
Lapunk legutóbbi számához előfizetési ívet csatoltunk s felkérjük lapunk kedves olvasóit, hogy az emlékalbumra minél több előfizetőt igyekezzenek verbuválni és ezáltal az album minél szebb kivitelét elősegíteni. A tábori ezrednél szorgalmasan gyűlnek az előfizetők. A századoknál rendszeresített előfizetési delutánok eddig még mindössze három századnál tartattak meg és máris négyszáznál több előfizető jelentkezett. Azoknak neveit, akik az albumra előfizetőket gyűjtenek, lapunkban közzé fogjuk tenni.

A mi hőseink.

Egy ordonánc hadította.
1914. szeptember 9-én a 11-ik tábori század a Magierow melletti híres Jawornikire támadást intézett. Az ezrednek egy sűrű erdőn kellett áthaladnia s az összeköttetés a csatlakozó jobb századdal hirtelen megszakadt. *Pazár* Gyula 11-ik századbéli őrzető, aki ordonánc volt a századparancsnok mellett, észrevette, hogy az összeköttetés megszakadt és saját iniciatívájából tüstént elindult, hogy az összeköttetést helyreállítsa. Századparancsnoka észrevette eltűnését azt hitte, hogy az ordonánc megsebesült, vagy elesett.

Nemsokára *Pazár* meg is visszatért. Izgatott volt homlokáról csurgott a verejték és azt jelentette századparancsnok kapitányának, hogy egy nagy rést észlelt a 11 és 12-ik század között, tudta, hogy ebből baj származhatik s ezért minden bejelentés nélkül a század jobb szárnyára sietett, ott néhány gyalogost magához vett és megkereste az összeköttetést a 12-ik századdal, amely az erdőben elvesztette a direktíót. Így azután minden rendbejött, ép a kellő pillanatban, mert az oroszok a rést észrevették.

Pazár ezért a szép és önnálló haditetteért az ezredparancsnokság rögtön káplárrá léptette elő és okt.

4-ikén, néhai Ferenc József csász. és kir. nevenapján Márk József vezérőrnagy dandárparancsnok a kis ezüsttel dekorálta. *Pazár* az első három között volt, akik ezredünkben a kis ezüstöt elnyerték.

Fritsch, százados.

— **Két derék harcos.** Az egyik a háború eleje óta künn van a harctéren, a másik pedig már három teljes éve. Nagy Imre gyalogosról a 4-ik század kiválóan derék katonájáról és Tutor Lajos, első századbéli közlegényről van szó. Nagy Imre most lesz huszonegy esztendő és tüzér volt. Mint ilyen Csernovicnál a nagy előnyomulás idején 1915 tavaszán meg is sebesült, de néhány nap múlva már Szerbiában és a Fekete-hegyekben vándorolt, azután meg Przemyslbe került. Itt áttették a gyalogsághoz. Koropicznél volt először gyalogsági tűzben. Ezidő óta résztvevett az ezred összes ütközeteiben és megszerezte a nagy és kisézüstöt meg háromszor a bronzot. Nagy Imre egyike az ezred legbetyárabb harcosainak. Tutor Lajosnak kevesebb ugyan a kitüntetése, de szintén alaposan kivette részét a háború szenvedéseiből és veszedelmeiből. Ott volt az ezred legnebezesebb ütközeteiben, a tomasowi, rudniki és az összes orosz-nyelországi csatákban. A háború első napja óta künn van a harctéren, most mint lövépoló szolgál a századnál, de ebben a beosztásában is megfelelő becsületesen kötelességének. Jamnicánál mindig ő vitte be az élelmet a Stellungba a legnagyobb életveszedelem között. Ezért külön ki is tüntették.

„Sulyos harcok”

A cs. és kir. 65. gyalogezred 1916. évi nyári harcainak története. Ára 40 fillér

Kiadóhivatalunk 40 fill. postabélyeg ellenében megküldi.

KITÜNTETÉSEK

Iő felsége a hadiékítményes és kardokkal ellátott 3-ik oszt. katonai érdemkereszttel tüntette ki

Nass Gyula századost (beosztva a 134-ik gyalogezredhez) az ellenség előtti vitéz magatartásáért;

a kardokkal ellátott signum laudissal

Dubecz Lajos, Komoróczy Péter és Németh Béla (utóbbi a 134-ik gyalogezrednél) hadnagyokat az ellenség előtti vitéz magatartásukért

a kardokkal ellátott koronás aranyéremkereszttel a vitézsegi cím szalagján

Schlusche Béla főhadnagy altörvöst az ellenség előtti kiváló szolgálatáért.

Ezredparancsnokságunk a bronz vitézségi éremmel tüntette ki

Stern Zsigmond, Árvai Andor és Wieland József zászlóst, Szucs József kaplart, Budai Sándor gyalopost, Hoor Ferenc, Fabian Daniel, Petrasko János gyalogosokat, Vaszily János őrzetöt, Nihalkó Miklós, Kanasz István, Kiss József, Panyiti János, Pampuch Lajos (Sztanko) gyalogosokat, Szabó Ferenc kaplart, Röth Adolf őrzetöt, Weinberger József őrzetöt, Okos János gyalogost, Choma János gyalogost, 2. század. Karácsonyi Pál szamv. altisztet, Dus Ferenc Armatzky Dusan, Kovács József, Nagy Ferdinand, Kulinar János, Losztóczi János, Mihályka István, Stumpf Mihály gyalogosokat, M. G. K. II.

Varga András kaplart, Snelzer Flórian, Jencsik István Kukul Károly őrzetöket, Biki Ferenc, Horváth András, Laszkovics János, Roman Sándor gyalogosokat, 12. sz. Tóth András gyalogos Rgts. Stab.

Kovács József kaplart, Kemény János, Baksa Béni, Gubisi Mihály őrzetöket, techn. komp., Koleszár János tisztiszolgát, 1. sz.

Krajnik Miklós és Thám László zászlóst, Lizák Andras hadapródjelöltet, Willinger Emanuel szakaszvezetöt, Vaszili Bernát őrzetöt 2. sz. Laca Mihály, Mestyanek Istvan, Berenyi Istvan, Dako Gyözö, Erdélyi Anton, Malmár József, Bikulicsan János, Marton Istvan, Katona István, Oltyan Áron, Cirok János, Klonka Sándor, Csala Tamás, Somogyi János, Szabó I. János, Lipovics Demeter, Badai János, Polyak János, Oklyan Rezsö, Varga Miklós, Bakaisza András, Vacs Károly, Tóth Pál, Takács Mihály és Mermelstein Márton őrzetöket, 3. sz.

Hirth János és Molnár Géza zászlóst, 5. sz. Gyumla Péter őrv., Pockó György, Lapungyak Istvan, Spenik László, Szoták János, Veres Istvan, Szabó József, Szitas József, 6. sz.

Aranyosi József, Erdei Gábor, Molnár Béla, Lakatos József, Ruszin László, Molnár János, Mindrei László, Toszegi András, 6. sz.

Schvartz Istvan, Glück Fülöp őrv., Milkó Max, Szlepkó György.

A szigorú ember.

Tálat egy nagyobb jellemrajzhoz.

(Egyszerű tiszti fedezék. A hadnagy a puccsen nyugtozkodik, a tiszti legény a rajkalyha körül foglatozkodik. kívülről kopogtatás)

Hadnagy Szabad!

Manipuláns: (A legnagyobb biztonsággal.) Jó napot kívánok. Hivott a hadnagy ur?

Hadnagy (erőltetett szigorúsággal.) Igenis hivattam ez előtt éppen két órával. Ideje is, hogy megjött. (Felemelkedik.) Már megint panaszkodnak magam ellen Krautmacher. Kérem ez így nem mehet tovább. Tudja vannak mégis bizonyos határok. Ez így nem mehet tovább kérem alázattal kedves Krautmacher. Azért hívtam, hogy ezt megmondjam magának, hogy egyszersmindkorra tudomására adjam hogy felvilágosítsam magát, megmagyarázzam magának kedves Krautmacher ur, hogy ezek a bizonyos határok igenis megvannak és ezen túl nem engedhet magával

packázni az ember. Ezeken túl aztán erősen kezd fogyni a türelem. Én itt tartok már edes Krautmacher ur. Én bennem már nincs egy csepetnyi türelem, én bennem keresve se talál egy miligramm türelmet drága Krautmacher ur.

(A legendához.) János menj a dolgozdra. Ismétlem, ez így nem mehet tovább Krautmacher ur. Világos, hogy nem mehet! Ezt maga is belátja nemde? És meg kell mondanom, hogy haragszom magára drága Krautmacher barátom, boldog volnék, ha most leranthatnám magát a sarga földig, ha egy kis se alaposan megráncigalhatnám a fulcimpáját, mert ez így megsemmisülhet tovább. Azt hiszi, hogy én nem tudok kiabálni, hogy nem tudok ordítani. Hallja! én most leszidom magát, mert nem nevezhetem tovább a dolgokat és akárhogy is haragszik, én megis leszidom.

Manipuláns: De hadnagy ur

Hadnagy Ne is szóljon egy szót sem. Tudom én nagyon jól, hogy ez nem esik jól magának. És én nem is szívesen teszem. De azt ugyebár maga is érzi, hogy néha ritkán egyszer mégis csak meg kell mondanom, ha valami már teljesen agyon akarja nyomni a szívemet.

Manipuláns: De hadnagy ur kérem szépen

Hadnagy Felesleges kergetni mondtam, hogy nem szívesen hívtam ide a világot sem akartam megsérteni magát edes Krautmacher barátom. Csak össze akartam magát egy kis se szidni, egy kis se lekörholni egy kicsit megmagyarázni magának.

Manipuláns: De miért akar mindenáron összeszidni a hadnagy ur?

A hadnagy (felugrik a puccsról Szigoruan) mert megakartam magának mutatni, hogy én is tudok szigorú lenni, ha akarok!

(Grünwald.)

Terjesszük a Ludwig bakát ismerőseink és hozzátartozóink körében!

Levél a faluból.

Találjon ezen pár sorom olyan friss, jó egészségben én édes jó fiam, mint amilyennek a jó Isten elébe bocsátlak minden napi imádságomban. Jaj, ha mindazt leirhatnám ezen írásomban, amennyi epedő sóhajást küldök utánad a pirkadó hajnaltól kis falunk estvéli harangszólásáig, s a két szemnyi könnyüm leperreg odaig a távolban is kísérve. A Tekerőn, a mélykútnál már lágyan ringatja a gazdagnak ígérkező, dus Isten áldását, s ha Mindenható is ugyanarja, foszlóbélű kenyér csak lesz szegény asztalunkon, s tán már te is megszegheted. Ujság nem sok van. A csákó tehénnek egy bocikája rugkapál kötélén. Ugy-e bizony nagy örömed tellenék benne édes fiam? Mintha látnám tarka szőrét czirogató munkás két karodat rajta. Az öreg fecskepárt is várjuk, noha még nem kélik a mezőn a kankulin, a gólyahir se sárgállik. Bizony a mi udvarunkon, se nóta nem hallik, se ostor nem pattog. A lelkem Piroskád is olyan mint a letrött lilium, piros orcája olyan sápadt, mintha mindig tejben mosakodnék. Pedig ugyancsak kellett magát az a szánta Bozó Jóska, hiába köt a lábára uti lapot Piros, hiába mondja neki fel is ut, le is ut, mindig körülötte sűrűrködik. De a szótalanság meglátszik egész falu asszonynepe, nincsen már a mi arcunknak fénye. A fonással, szövessel is úgy haladtunk, hogy szinte röstellém elmondani. Amit mégis kitergettünk a pázsiton, arra is azt mondtuk minek az, kinek az?

Hiszen te tudod legjobban, alig van ház, alig van pitvar, amelynek ne hiányoznék munkás keze. Mind elment aki arravaló volt, hogy megvédje a hazát veled együtt szerelmetes, jó fiam. A jó tiszteletes ur is jaj, be megrikatja minden hívőjét vasárnaponként vigasztaló imádságos szavaival. Hogy a jó Isten áldja meg érette. De áldjon meg téged is lelkem én szerelmetes magzatom, jószágos kezének mindenkit haza terelő áldásával! A te éretted örökké imádkozó öreg szüled Bedecs Tecza.

— y l —

A TRÉNKERÉK.

PARÓDIA

A Ludwig Baka frontkabarében énekli Salamon.

Sorsom és a sorsod összefort,
Nélküled már réges-régen
Rendezhettek vón halotti tort;
Egy,- két,- kilenc,- tizszer nékem,
Lehetne már sok vitézség-szallagom;
De én csak e kerékhez ragaszkodom
Mert hiába — kérem tény és való
A fronton a biztonság a jó.

Refr. Megpróbáltam nálad nélkül élni,
Voltam huszár, tüzér, pionér;
Hogyha látlak nem is tudok félni,
Hogy enyém vagy nem adnám sokér.
Voltam árbájt munkás meg jagdista,
De csak itt jó egyedül veled,
Voltam már gesüccös és telefonista
De nélküled élni nem lehet.

Lóghatna mellemen már arany,
Szerezhettem vón' nagy ezüstöt
Jaj' de oromnak hibája van,
Nem bírja a srappell-füstöt.
Lehettem volna már kitüntetett hős,
Hiszen a karom hozzá elég erős.
De én okultam már sokat
S engedek hősködni másokat.

Refr.

Résztvettem már sok sturmübugon,
De ott is csupán csak mint néző;
Az angriff s a gefecht — megsugom —
Egyáltalán nem ígésző.
Szemébe nézek akárkinek bátran
Hiszen legelől is már sokat jártam.
S a mi a fő — sose dekkoltam,
Minden rükcugnál első voltam.

Refr.

Szentpétery Károly.

Bekvártélyozás.

918. apr. 15.

Az Uristen kegyelme folytán ugyancsak kijutott nekünk a joból Hogy mit értek a jó alatt — ne méltóztassanak félreérteni; nem a kukoricamentes fehér buzakenyeret, nem is a jó snap-szot, vagy tokaji aszút, de még nem is szép lányt (pedig hát ez a jónak szavakban ki nem fejezhető szuperlativusza) — hanem a hurcolkodást, pesti ember nyelven — a költözködést. A pesti ember most bizonyára össze csapja kezeit, az ámulattól eltátott száját és bá-mész tekintetet vet. Ugyan? Hogyan? Hát e földi élet legrettenetesebb csapása: a hurcolkodás jó is lehet? És még vannak emberek, akik a költözködésben jot látnak, örömet lelnek?

Meggyőzőm álmélkodó pesti polgártársamat: nagyon is van a katona-ember számára. Az idegölő egy helyben állás után a legnagyobb földi boldogság megmozdulni és valami jóképű faluba elhurcolkodni pedig ez a hurcolkodás higgye meg nekem pesti polgártárs — több kellemetlenséggel és fáradtsággal van egybekötve, mint akár-melyik fővárosi költözködés. Ön, kedves polgártárs felrakatja cók-mókját Tauszky, vagy más butorszállító kocsjára és maga szépen elmegy villamoson az új lakására — én pedig a hátamon szállítom el összes butoraimat, ruházatomat, spájzomat, fürdőszobámat és a mesterségemhez tartozó összes szerszámokat néha akkora távolságra, hogy ön még akkor is gondolkodnék elinduljon-e, ha történetesen gyorsvonaton kellene megtennie ezt az utat. Én meg a legnagyobb lelki nyugalommal nyakamba veszem a világot és mázsás-súlyú szöges bakkancsossal elsétálok az új szállásra vig nótaszóval ajkamon és ha az út pora már méteres réteggel fedett be, szememmel mégis keresztültörök a porlemezen, hogy rákacsintsak egy jóképű falusi menyecskére, aki friss vízzel vár engemet a rácsos kapu mellett

Pesti polgártárs! — Ön még

jobban is fog csodálkozni. Nincs kelemesebb, édesebb valami, mint a szálláscsinálás, amit ön lakáskeresésnek nevez. Ne tartsa annyira a száját mert így van. Ön tíz mintyunkot mond el és egyttal lemond minden földi jóról, amikor lakást keresni indul és félénken kopogtat a házmester ajtaján. Én örömmelben össze csapom a bokámat és büszkén nyitok be akár-milyen nagy ur lakásába, ha szállást keresek. Önre gyanusan néznek, engem szívesen fogadnak. Önt kitessékelik, engem marasztalnak.

El tudja Ön képzelni — pesti polgártárs — micsoda érzés az, amikor kezembe nyomnak egy cédulát, rajta: hogy ennyi tiszt, ennyi ember és ennyi meg ennyi ló számára lakást keressek. Ilyen esetben Ön a világ legnyomoruultabb férge, én a földkerekség legbüszkébb halandója. Sorra jönnek hozzám a tiszték és a fülembé sugják a kívánságaikat. Ennek ez kellene, ennek amaz. Egyiknek szép lakás akár csunya nővel, a másinak akár csunya lakás szép nővel. Egyiknek egy utcai szoba fiatal leánnyal, a másinak udvari szoba fiatal menyecskével. A nőtlen ember persze menyecske háziasszonyt szeretne, a nős ember csunya háziasszony szép leányát. (A nőtlen ember a minimumra igyekszik csökkenteni a nősülés esélyét.) Én persze feljegyzem kis könyvembe a kívánságokat de a szállást már úgy csinálom, hogy a nős embernek férjes asszony jusson, a fiatal emberre pedig az eladó lány várjon. Amikor benyitok a lakásokba mindenütt alaposan beajánlom az új lakót, az új lakónak meg a házigazdát és mielőtt még a felek találkoznának kész a barátság. Szeretik is ám faluhelyen az ilyen bekvártélyozást. Csak az a kár, hogy nekem tovább kell mennem, amikor a lakók megérkeznek mindig előre az új állomásra és a rokonszenv édes kamatait nem élvezhetem.

Pesti polgártárs! Ilyen a fronton a lakáskeresés és költözködés! Nem volna kedve cserélni velem?

Egy bekvártélyozó.

A lefolyt időközben alábbi adományok érkeztek Hahn Manczi gyűjtése Nyirbogdány 110 K, Lukács és Tsa Budapest 60 K, Albrecht Ernő százados Munkács 50 K, Engel Armin Kassa 50 K, Greiner főhadnagy Tp. 417., Dr Gyöngyössy László Bpest, Községi Elöljáróság Tiszalök 30—30 K. Báró Schnell Ferenc Zsámbok, Bertalan Tivadar Munkács, Weinberger Szidi Saujhely, Kollarics Ferenc Miskolc, Schaudy Rudolfné Aranyos-Marót 20—20 K. Katona Irénke Bánffyhunyad, Lipcsey Szartory Steffi Bpest, Theodor Bergmann Fürth, Bendor Ernő Rákospálya, Schwartz S. A. Nyirbakta, Spiegel Klári Bárcza, Dr Holló Ádám Aradszentmárton, Fischmann László Bpest. Dr. Paulikovics törzsorvos Tp. 618., Práger Bözsi Bpest, Füzeséry Tamás Füzesér, Rittli Gyula Nagyhalász, Dr. Elek Adolf Munkács, Simó József Székelyudvarhely, Füzeséry Ödön Tokaj, Dónáth Salamon Vágsely, Krausz Mária Kaposvár, Borsodmegyei Takarékpénztár R. T. Miskolc, Hercz zászlós Krusevac, Dr. Fenyves Lajos Munkács 10 10 K. Uray Uray Mária Ibrány 6 K. Magyar Bertalané Nagydobrony, Zupkó Böske Rétköz, Jancsó Tercsi Kézdivásárhely, László Jenő Tp. 341, Sarkady Irén Nagykálló, Andrassy Béla Paszab, Berger Berta Perbenyik, Marmorstein Irén Szatmár, Friedmann József Arad, Láday Jakab Huszt, Frank József Arad, Krausz József Tab, Radics István Bődönhát, Kálmánci Jenő Sopronnémeti, Rosenberg Etelka Büdszentmihály, Georg Benjamin Lissa 5 5 K. Lukács Sarolta Bpest 4 K. Darvas Nándor Esztergom, Galambos Sándor Tp. 387. 3 3 K, Burger Margit Temesvár, Gyüre Péter Eperjeske, Kreiger Kornél Beregszász 10—10 K.

BAKAIRÁSOK.

A vilagrajöttem az Urnak 1893. esztendejében, igaz, keservesen, mert már akkor is „nagy fiu“ voltam, de azért sikerült az áttörési tervem. A keresztelőmön is részt vettem s én voltam ott a primás. A 6-ik évem betöltése után iskolába kellett jánom, en azonban azt hittem, hogy úgy is lehet tanulni, ha a kis lányokkal kockázok, mert a lányokat már akkor is nagyon szerettem de ha feleltre került a sor, bizony keveset tudtam s gyakran kiporolták a nadrágomat. Hogy e műveletek gyakoriságát csökkentsem, csak minden páratlan napon mentem iskolába. Így aztán lassan, de legalább alaposan kivégeztem négy elemi osztályt 6 év alatt.

Katona 1914.-ben lettem. Munkácson és Salgótarjánban voltam, hol srápnell és gránát ellen többször is beoltottak s aztán utnak eresztettek a frontra. Arra azonban nem gondoltak, hogy gellert is kaphat az ember. Már pedig én azt kaptam s hazalógtam. Otthon pucér lettem, de mivel azt szerettem volna, hogy a gazdám, mire felkeltem, már kipucolta volna a bakancsom, hamarosan ellógatott magától s rövidesen újra a frontra kerültem. Éppen Rückzug volt a Nyesztértől Kolomiáig, s itt sokat szenvedtem. Megijedve csak akkor voltam, mikor a sok kozákok láttam. Aztán mi támadtunk s visszavertük az orosz. Jagielnicánál megsebesültem és kórházba kerültem, innen pedig a káderhez.

Mivel már kicsi koromban is szerettem a lányokat, megnősültem, elvettem az én aranyos anyuskámat, akit be is mutatnék, de nem tudok festeni, pedig nagyon szép a feleségem. Sajnos ott kellett hagyni szép kis anyuskámat 6 mézes nap után erre nem is jó gondolni, aki próbálta, az el tudja képzelni.

Ismét a frontra kerültem. Végigélveztem a jaslowieci tromlit a

nagy Rückzuggal együtt, mely alatt sok konzervet, cukrot, cvibakot szerettem. Mindezt a kincset azonban el kellett dobni a hátsákkal együtt, mert a muszka nagyon ránk ijesztett. Ezután következő emlékeim Dunajecz, Jagielnica, Bariszkapatak, Trembowka, Delejow, Meducha, Nizniow, Luka, Halics, Posiecz, hol nyakig jártunk a sárba Jamnicánál Melderajter voltam, de azt is meguntam, mert sokat kellett a postára járni. Innen is kipotytyanva a Batalion hornistaságba estem, de ott sem volt soká maradásom, mert a virtikli hornist berukkolt szabadságról s én a 3-ik századhoz kerültem. Ugy látszik, itt is el tudtak lenni nélkülem, mert rövidesen elküldtek *Minenverfel* kurzusra. Ennek örültem, mert ott fekvé kellett tanulni.

Bementem aztán a Stellungba s ott belövéseket csináltunk támadás esetére. De meg is bántuk, mert úgy lőtt a disznó muszka minével meg a kis csahogó ágyuval direkt engem, hogy azóta ki se merem dugni a fejemet a rókajukból. Nem is mennék még egyszer minenverfel kurzusra! A jamnicai tromlira nem is jó visszagondolni, de ebből is megmenekültem. Aztán elvittek a román frontra. Keresztül jöttünk a városomon, de az én szép kis anyuskámat nem láthattam meg. Az új fronton forvercra mentünk s el is kergettük az ellenséget, míg meg nem állt, de bizunk a jó Istenben, hogy elszedjük az összes bocskoraikat hiszen mi magyarok vagyunk, a bocskort nem alhassuk, a csak tótoknak való, de ezek közül sem azoknak, akik katonák. Ha valaki nem hinné el azt, amit irtam, tanu rá a kollegám, káplár Homoki (ő is jó pofa!), a hazaiakat pedig az én drága kis anyuskámmal bizonyíthatom.

Káplár Kocsis György,
III. század.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cs. és kir. Táborig posta 618.

L. A. Miskolc. Jól esett és hálás köszönet érette. A dalt itt lekottáztatjuk és megküldjük. — Margit. Kemény dió nehezen puhítható. Az pedig, hogy ügyetlen volna nem hinnők. Mi ép az ellenkezőjét tapasztaltuk. — L. I. Tokaj. Ugy tudjuk, hogy elesett, de azért ne adja fel a reményt.

Kilencedik. Ime a sürgöny „Ale unter aptajlungen bräten biz morgen den 22/11 8. úr für mitag: Cäl der 1867 und 1868 geborenen getrent.“ Szerencsére a századparancsnok gyakorlott rejtvényfejtő volt s a sürgönyt hat napi fejtőre munka után — megfejtette. —

D. J. Losoncz. Wolff hadnagyról mi sem kaptunk azóta felvilágosítást. Ha valami tudomásunkra jut, rögtön közöljük. L. A. Keszthely. A pótzászlóaljhoz sziveskedjék címezni a levelet — onnan továbbítják majd a megfelelő címre.

A pótzászlóalj Munkácson állomásozik Sz. I. örv. Jagd. M. G. Verse határozottan jó és igyekezni fogunk mielőbb közzétenni. — K. S. fh. nem mese: Szóbel főhadnagy még ma is meg tudja mondani egykori önkéntestársainak fegyverszámát. — B. I. Trencséntep-litz. A kézigépfegyvereket nevezik tréfásan üvegeseknek, mert a fegyverrészeket üveges módra hordják a hátukon.

P. T. Devecser. On a levesben találta meg azt a hajszálat, amin a béke mullott a nyugati hatalmakkal? Nem rossz!

— F. G. zlös Zsiga bácsi gyorsvonaton utazott a káderhez. A kitüntetéseit selyempapírba burkolva különvonaton szállították utána. —

G. A. Szatmár. Jobb volt a lankán! Szives üdvözlét!

(Több levélről a jövő számban)

A CS. ÉS KIR. 65. GY. EZR. ŰZVEGY ÉS ADVA ALAPJADA

R. Strauser.

LUDWIG BAKA A VILÁGHÁBORUBAN A CS. ÉS KIR. 65. GY. EZR. EMLÉK ALBUMA TÖBB SZÁZ FÉNYKÉPPEL ÉS CSATAKÉPPFEL

Megjelenik külön magyar és német nyelven. Diszes és egyszerű kiadásban. Diszkiadás 60 korona, egyszerű kiadás 40 korona. Megrendelések és befizetések a cs. és kir. 65. gyalogezred parancsnokságához intézendők. Cs. és kir. tábori posta 618.